

השפעות המלחמה והפינוי מהבית על בריאותם של נשים בישראל: אתגרים למערכת הבריאות בעת חירום

מחברות: גלית נויפלד קרושינסקי¹, נחמה הכהן², אורית צ'רני גולן³, נאורה אלתרמן⁴, ספיר ביטון⁵, חפציבה בוחבוט ספירט⁶, מיכל משיח-איזנברג³, יוני סלייטר⁷

1. קרן בריאה לקידום בריאות נשים 2. המכללה האקדמית אחווה 3. מכללת עמק יזרעאל 4. האוניברסיטה העברית 5. סורוקה 6. הפורום האזרחי לקידום בריאות בגליל 7. אוניברסיטת בר אילן

ממצאים

1. כחודש אחרי תחילת המלחמה 30% מהמפונות דיווחו על בריאות פיזית לא טובה ו-60% על מצב נפשי לא טוב, לעומת 20% ו-50% בהתאמה בקרב לא מפונות. במאי-יוני דווח על שיפור במצב הבריאותי.
2. הרעה בהרגלי בריאות: 75% מהמפונות דיווחו על הרעה בהרגלי אכילה ו-80% על הרעה בהרגלי שינה, לעומת 59% ו-70% בהתאמה בקרב לא מפונות.
3. נמצאה עלייה בשימוש בתרופות שינה, נגד חרדה ודיכאון וחומרים ממכרים, במיוחד בקרב נשים מפונות.
4. נצפתה ירידה משמעותית בצריכת שירותי בריאות מניעתיים: 40-75% מבדיקות מתוכננות של מפונות לא בוצעו, לעומת 28-56% בלא מפונות. פער בולט יותר נצפה אצל אימהות לילדים מתחת לגיל 12.
5. נשים שפוננו לערים גדולות דיווחו על שיפור משמעותי יותר באיכות השירותים הבריאותיים בהשוואה לנשים שפוננו לפריפריה.
6. מעל למחצית מהנשים המפונות דיווחו על חוסר פניות לטפל בעצמן, והצביעו על צורך משמעותי בסיוע לוגיסטי, בירוקרטי ונפשי.

מסקנות

הממצאים מדגישים את הצורך הדחוף בהתאמת מדיניות הבריאות למצבי חירום, תוך מתן דגש על צרכי נשים ואוכלוסיות פגיעות. לאור זאת, נדרשת היערכות מערכתית כוללת למניעת החמרה במצבן הבריאותי של נשים ולהבטחת טיפול מתאים ומיידי.

"למצוא זמן בין המשימות הבטוריות והקורבן, והי"ם ביח המלח, כדי לקבל את העבודה שלי הבטור. בקורבן, לפני העבודה באוקראינה, דאגו לנו לעבודה ולכל, שכביש צריך לדאוג שהכל יהיה ובטוח ולדו כח חיי"ם."

*פונט כתב יד של עמית מן ז"ל. פרמדיקת שהקריבה את חייה כדי להציל אחרים. מתוך פרויקט אלה חיים

רקע

מצבי חירום לאומיים, כגון מלחמה ופינוי, מציבים אתגרים ייחודיים למערכת הבריאות בשמירה על איכות ורציפות הטיפול. נשים, בפרט, מהוות קבוצה פגיעה במצבים אלו, עם צרכים בריאותיים ייחודיים שעלולים להיות מוזנחים, ועבור נשים שפוננו מביתן, האתגרים עשויים להיות אף משמעותיים יותר.

מטרות

לבחון את השפעת מצב החירום על איכות הטיפול ובריאות נשים, לזהות חסמים בגישה לשירותים, ולהעריך צרכים לשיפור הטיפול בשגרת חירום.

שיטות

סקר מקוון המשלב שאלות כמותיות ושאלות פתוחות איכותניות שמולאו באופן מקוון על ידי 1,059 נשים (538 מפונות) במאי-יוני 2024, ובחן שינויים באיכות הטיפול, מצב בריאות, שימוש בשירותים וחסמים.

אחוז הנשים שדיווחו על מצב בריאות (פיזי או נפשי) לא טוב

